Komparativna analiza mjera za povećanje zapošljivosti mladih u izabranim zemljama Europske Unije

Daniela Kidjemet, mag.oec.

Problem

Mladi u Hrvatskoj su „nezaposleni, potplaćeni, nezadovoljni kvalitetom života, zabrinuti za svoju budućnost i gotovo 34% njih učestalo razmišlja o preseljenju u inozemstvo“. (Repalust i Velimirović, 2015)

	Europska unija	Hrvatska
Stopa nezaposlenosti mladih	20,4%	43,5%
Stopa dugotrajne nezaposlenosti mladih	6,8%	16,6%
% mladih s ugovorom na određeno vrijeme	32,3%	40,7%

Istraživačko pitanje

Kakve mjere bi mogle imati pozitivan utjecaj na povećanje zapošljivosti mladih u Hrvatskoj?

Sažetak projekta

Kako bi se spoznalo koje su to potencijalne mjere koje bi se mogle provesti u Hrvatskoj kako bi Hrvatska najučinkovitije iskoristila dostupna sredstva iz fondova Europske unije za povećanje zapošljivosti mladih, provedeno je istraživanje kojim su analizirane i uspoređene mjere koje izabrane zemlje Europske unije, Austrija, Danska, Irska i Slovenija koriste za povećanje zapošljivosti mladih. Rezultati istraživanja pokazuju da uspješne zemlje u borbi s nezaposlenošću mladih provode mjere kojima se povećavaju kvalifikacije mladih te se, zahvaljujući sustavima usmjeravanja mladih i povezanosti svih sudionika, osigurava stvarno povećanje zapošljivosti mladih s dugoročnim učinkom. S druge strane, Hrvatska, ali i neke zemlje s prosječnom nezaposlenošću mladih poput Slovenije, poduzimaju mjere koje su bazirane na financijskim potporama za prvo zapošljavanje ili stručno usavršavanje, čiji rezultati nisu održivi u duljem roku. Navedeno je i rezultat nepovezanosti u sustavu, ali i dubljih gospodarskih problema, no bez značajnih ulaganja u strukturne promjene poduzete mjere na tržištu rada vezano uz zapošljivost mladih, samo su površinskog karaktera, bez trajnog rješavanja problema.

Metodologija istraživanja

Studije slučaja
- Izbor zemalja na temelju dvokriterijske analize
- Definiranje okvira i pitanja za studije slučaja

→

Komparativna analiza
- Usporedba zemalja prema definiranim pitanjima
- Naglasak na pozitivne i negativne razlike

→

Pouke za Hrvatsku
- Usporedba dobivenih rezultata sa situacijom u Hrvatskoj
- Donošenje zaključaka

Studije slučaja – izbor zemalja

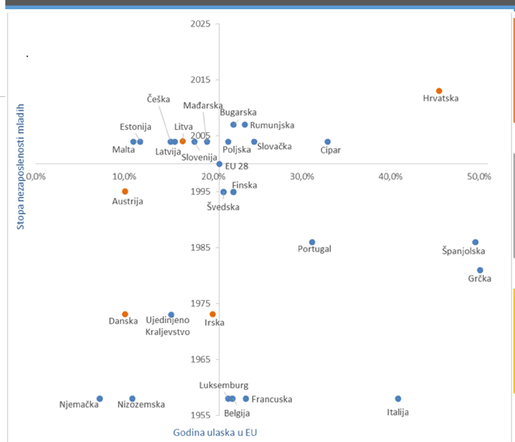

Stopa nezaposlenosti mladih
- Niža od prosjeka EU (20,4%)

Godina ulaska u EU
- Obuhvatiti mlade i stare članice

Sličnost s Hrvatskom
- Povijesna, demografska sličnost

Okvir za analizu i usporedbu

PROBLEM	POVEĆANJE ZAPOŠLJIVOSTI MLADIH KORIŠTENJEM DOSTUPNIH SREDSTAVA IZ EU FONDOVA			
Istraživačko pitanje	Kakve mjere bi mogle imati pozitivan utjecaj na povećanje zapošljivosti mladih u Hrvatskoj?			
Istraživačka potpitanja	Financiranje i učinkovitost korištenja financijskih sredstava	Način korištenja sredstava (vrste mjera)	Obuhvat (broj i struktura uključenih) u mjere	Praćenje i uspješnost provođenja mjera
Pitanja za kvalitativnu analizu	-Koliko sredstava zemlja ima na raspolaganju? -Koji je omjer nacionalnih izvora i sredstava iz Europske unije? -Koliko sredstava iz Europskog socijalnog fonda za 2014-2020 je namijenjeno za mlade?	- Koje su dominantne mjere koje država koristi? -Na što su te mjere usmjerene (prevencija nezaposlenosti, obrazovanje, poticaji poslodavcima...)? -Kakve kombinacije mjera država koristi? -Postoji li povezanost u sustavu, posebice povezanost obrazovnog sustava i tržišta rada?	-Kakva je struktura uključenih u mjere prema dobi, spolu, stupnju obrazovanja? -Jesu li u mjere uključeni mladi iz grupa u nepovoljnom položaju (onesposobljeni, imigranti, Romi...)?	-Kakvi su rezultati dosad provedenih mjera? -Koje se mjere smatraju najuspješnijima? -Je li država, ili neko drugo regulatorno tijelo, definirala način praćenja (engl. *monitoring*) mjera?

Izvori podataka

Statistički zavodi
- EUROSTAT
- Državni zavod za statistiku

Službeni nacionalni dokumenti i izvori Europske unije
- Planovi implementacije Garancije za mlade
- Operativni planovi za ESF

Institucije
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- Vlada Republike Hrvatske
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Rezultati

	Austrija	Danska	Irska	Slovenija	POUKA ZA HRVATSKU
Financiranje i učinkovitost korištenja financijskih sredstava	Nacionalni izvori **742 mil €**	Nacionalni izvori **805 mil €**	Kombinacija europskih i nacionalnih sredstava **528 mil €**	Značajna sredstva iz Europskog socijalnog fonda **157 mil €**	**ULOŽITI U PRAVE MJERE**
Način korištenja sredstava - vrste mjera	- suradnja i povezanost između sustava obrazovanja i tržišta rada - razvijeno vođenje i profesionalno usmjeravanje - usmjerenost na mjere prevencije		- Sustav obrazovanja nije povezan s tržištem rada - usmjerenost na mjere s kratkoročnim učinkom umjesto provođenja dubinskih reformi		**DUBINSKE REFORME I MJERE S DUGOROČNIM UČINKOM**
Obuhvat (broj i struktura uključenih) u mjere	- obuhvaćenost mladih od početka školovanja - uključivanje imigranata i socijalno ugroženih - obveza sudjelovanja		- sudjelovanje je povezano s ulaskom u nezaposlenost		**UKLJUČIVANJE MLADIH OD OBRAZOVNE DOBI - PREVENCIJA**
Praćenje i uspješnost provođenja mjera	- definirani detaljni pokazatelji za praćenje uspješnosti	- definirane ciljane promjene	- definirani detaljni pokazatelji za praćenje uspješnosti	- definirani detaljni pokazatelji za praćenje uspješnosti	**CENTRALIZIRANO PRAĆENJE I KORIŠTENJE REZULTATA**

Nedostatak strukturne podloge za mjere
- Ne postoji praćenje mladih i strukturna kontinuirana podrška

Nepovezanost sudionika i sustava
- Obrazovni sustav nije povezan s tržištem rada → HKO

POTREBNE REFORME
- Reforma obrazovnog sustava
- Usmjerenje na mjere prevencije

Zaključak

Nakon provedene komparativne analize, zaključuje se da Hrvatska ima značajna sredstva iz Europske unije na raspolaganju koja može uložiti u mjere za povećanje zapošljivosti mladih. No, s obzirom na nepostojanje strukturne podloge, mjere koje se provode ne daju željene učinke te njihovi rezultati nisu održivi u dugom roku. Stoga je, prije provođenja mjera, potrebno uspostaviti okruženje u kojem će te mjere davati željene rezultate. Navedeno se može postići kroz reformu obrazovnog sustava i njegovo povezivanje s tržištem rada u čemu ulogu ima i uspostavljanje Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Potrebno je i uspostavljanje kontinuirane podrške mladima te praćenje njihovog napretka kroz cijeli obrazovni put te na prijelazu u tržište rada. Ipak, najvažniji je zaključak da je sve te mjere potrebno provesti u što kraćem roku kako bi se izbjegle daljnje negativne posljedice nezaposlenosti mladih, i za mlade, i za društvo u cjelini.

Reference

- Repalust A. & Velimirović, I. (s.a.) Mladi na tržištu rada. Istraživački izvještaj.
- RH (2014). ESF Operativni program Učinkoviti ljudski resursi 2014-2020, Zagreb
- Vidovic, H., & Mara, I. (2015). Free Movement of Workers, Transitional Arrangements and Potential Mobility from Croatia. The Vienna Institute for International Economic Studies, Research Report 402
- Youth Guarantee Implementation Plan Croatia (2014